

*Изучалось влияние возраста матерей на качество кожи ягнят. Выявлена некоторая зависимость толщины и плотности кожи ягнят от возраста их матерей.
Influence of age of mothers on quality of a leather of lambs was studied. Some dependence of thickness and density of a leather of lambs from age of their mothers is revealed.*

УДК 636.4

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НАУКОВОГО СПРЯМУВАННЯ РОЗРОБКИ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА СВИНИНИ

О.В. Крятов, Р.Є. Крятова

Сумський національний аграрний університет

Проаналізовано сучасні технології виробництва свинини, визначено сутність енерго- та ресурсозберігаючих технологій виробництва, обґрунтовано впровадження ресурсозберігаючих технологій.

свинарство, технологія, енергія, ресурси, собівартість, чинники ресурсозбереження

Україна - аграрна держава, яка володіє значним природним потенціалом і, насамперед, земельними ресурсами: зокрема, приблизно четвертою частиною світових запасів родючих чорноземів та 27% розораної землі європейського континенту. Так, на кожну людину у нас припадає 0.64 га розораної землі, тоді як для Європи цей показник становить лише 0.25 га.

Отже, наша країна спроможна забезпечувати потреби українського народу у основних продуктах харчування рослинного і тваринного походження, відповідно до біологічно обґрунтованих нормативів і збільшувати обсяги експорту високоякісної, біологічно чистої та дешевої продукції.

Вирішення цієї національної проблеми залежить не тільки від встановлення паритету цін на промислову, сільськогосподарську продукцію та енергоносії, удосконалення податкової системи та страхування, надання пільгових довгострокових кредитів (що дуже важливо), а у значній мірі визначається впровадженням науково-обґрунтованих технологій виробництва продукції тваринництва.

Сучасна аграрна наука та виробнича діяльність господарств різного напрямку, обсягу виробництва і форм власності мають у своєму арсеналі ряд термінів існуючих технологій, при визначенні яких брали до уваги стан, розвиток суспільних відносин та різноманітні ідеологічні нашірування, пов'язані з індустріалізацією, колективізацією, інтенсифікацією, концентрацією і спеціалізацією, механізацією і автоматизацією, приватизацією тощо.

У зв'язку з цим, широке розповсюдження і певне трактування одержали назви наступних технологій виробництва: інтенсивна, помірно-інтенсивна, екстенсивна, промислова (індустріальна), потокова (конвейерна), прогресивна, енергозберігаюча, ресурсозберігаюча та ін. Впровадження більшості з названих технологій здійснювалось без урахування принципу доцільності і

вартісних показників будівництва, використання засобів механізації і автоматизації, електричної енергії та енергоносіїв, взаємозв'язку між суб'єктами господарювання, економічного обґрунтування складових елементів технологічного процесу і пристосування до сучасних умов ринкових відносин [1].

На підставі проведеного аналізу встановлено, що сутність, наукове обґрунтування та мета різноманітних технологій (крім ресурсо- та енергозберігаючих) майже ідентичні, а їх розбіжності полягають лише у лінгвістичному походженні та перекладі ключового терміну (табл. 1).

1. Лінгвістичне походження та значення ключових термінів сучасних технологій виробництва

Лінгвістичне походження терміну	Значення терміну у перекладі на українську мову
Інтенсивність - intensio (лат), intensif (франц.)	Напруженість, активність, підсилення
Екстенсивність - extensivus (лат.)	Розширення, розтягнення
Промисловість, індустріальність - industria (лат.)	Діяльність, старанність, промисловість
Конвейер, потоковість - conveyor (англ.)	Механізм безперервного переміщення виробу від одного працівника до іншого, безперервність виробництва
Прогрес - progressus (лат.)	Рух вперед, успіх
Ресурс - ressource (франц.)	Запас, джерело, допоміжні засоби
Енергія - energeia (грец.)	Дія, діяльність

Поняття ресурсо- та енергозберігаючі технології виробництва не нові, але до останнього часу їх розробці і впровадженню надавали недостатню увагу. У зв'язку з реформуванням аграрного сектора, пошуку шляхів виробництва конкурентоспроможної продукції питання ресурсозбереження набувають першочергового значення і потребують науково-практичного обґрунтування для кожної галузі тваринництва.

Згідно з законом про збереження енергії вона поєднує всі явища природи, діяльність людини (фізіологічну, інтелектуальну, фізичну), тварини, рослини, мікроорганізмів тощо, які генерують енергію у навколишнє середовище та створюють біоенергетичні системи. Отже, проблема енергозбереження багатогранна і багатовекторна. Це підвищення і збереження родючості ґрунту, збереження рослинного, тваринного світу, навколишнього середовища.

Якщо абстрагуватись від наукових концепцій визначення поняття енергія у широкому розумінні терміну, то на побутовому рівні виробничої діяльності керівників та спеціалістів енергозбереження асоціюється з економією електричної енергії, пально-мастильних матеріалів, різноманітних енергоносіїв, витратах механічної енергії різного походження тощо, що значно звужує проблему виробництва дешевої, якісної і конкурентоспроможної продукції.

Так, наша держава не забезпечена власними енергоносіями і для окремих галузей (металургійної, вугільної, машинобудівної та ін.), де їх вартість у структурі продукції становить більше 25%, економія енергоносіїв є

важливим чинником зниження собівартості. Дещо інша ситуація притаманна аграрному сектору. Високі ціни на електричну енергію та інші енергоносії, безумовно, впливають на собівартість продукції тваринництва, але їх частка не така вже і висока.

Відомо, що на рівень продуктивності тварин і економічні показники галузі суттєво впливають: енергетична цінність кормів та умови годівлі, витрати живої та механізованої праці, селекційний потенціал стада та стан здоров'я тварин, конструктивні та експлуатаційні особливості виробничих приміщень, їх санітарний стан, забезпеченість виробництва спеціалістами і працівниками тощо. Все це різновиди енергії, але одночасно і ресурси.

Отже, поняття енергозбереження у широкому розумінні проблеми та ресурсозбереження майже ідентичні, але останнє більш зрозуміле і не вносить плутанини до визначення чинників впливу. Тому з точки зору доцільності – майбутнє за ресурсозберігаючими технологіями, сутність яких полягає у максимально ефективному використанні основних ресурсів: сировинного (корми, вода), селекційно-генетичного (породи, методи розведення), трудового, профілактично-лікувального, енергетичного, експлуатаційного, організаційного та ін., відповідно до біологічних особливостей тварин, з метою збільшення обсягів виробництва свинини, підвищення її якості і зниження собівартості.

Про вплив сировинного ресурсу свідчать матеріали таблиці 2, а селекційного – таблиці 3.

2. Вплив вартості та витрат кормів на собівартість 1 ц свинини

Показники		Собівартість 1 ц корм. од., грн.											
		15				17				20			
Витрати кормів на 1 ц приросту, корм. од.		6	10	14	18	6	10	14	18	6	10	14	18
Вартість витрачених кормів, грн.		90	150	210	270	102	170	238	306	120	200	280	360
Собівартість 1 ц приросту, грн.:													
частка кормів у структурі собівартості, %	50	180	300	420	540	204	340	476	612	240	400	560	720
	65	138	231	323	415	157	261	366	471	185	308	431	554

3. Вплив інтенсивності використання та багатоплідності свиноматок на ефективність відтворення поросят (з розрахунку на 100 свиноматок)

Багатоплідність свиноматок, гол	Інтенсивність використання основних свиноматок, опоросів за рік									
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	2.0
Кількість поросят при народженні, голів										
8	880	960	1040	1120	1200	1280	1360	1440	1520	1600
9	990	1080	1170	1260	1350	1440	1530	1620	1710	1800
10	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000
11	1210	1320	1430	1540	1650	1760	1870	1980	2090	2200
Різниця: max-min	330	360	390	420	450	480	510	540	570	600

За матеріалами виробничої діяльності чотирьох господарств Сумської області з обсягом реалізації свинини від 81 до 386 ц проаналізовані витрати електричної енергії на 1 ц приросту, які коливались від 84 до 164 кВт/год, а їх вартість від 14,12 до 27,68 грн. Витрати електричної енергії суттєво перевищують нормативні показники (у 8,1-15,9 рази), а їх частка у собівартості приросту коливається від 1 до 4,7%.

Отже, проблема ресурсозбереження – це органічно поєднаний і взаємопов'язаний комплекс складових елементів і чинників, спрямованих на ефективне використання різноманітних ресурсів, які впливають на формування собівартості свинини і прибутковості галузі свинарства.

Бібліографічний список

1. Вступ до зооінженерії. Навчальний посібник /Крятов О.В., Царенко О.М., Ладика В.І., Крятова Р.Є. - Суми.: Слобожанщина, 2002 - 228 с.

Проанализированы современные технологии производства свинины, определена сущность энерго- и ресурсозберегающих технологий, обосновано внедрение ресурсозберегающих технологий.

Will analyzed modern technologies production pork's, is determined essence energy and resource keeping technology, is motivated introduction resource keeping technologies.

УДК 636.2.082.453.5

ПРОГНОЗУВАННЯ ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ СПЕРМІЇВ БУГАЇВ ПРИ КРІОКОНСЕРВАЦІЇ

Г.М.Кузнєцов, В.Й.Вишневський

Інститут тваринництва УААН

Досліджені фотоелектричним способом якісні показники сперми бугаїв, зокрема активність прямолінійного руху спермій. Швидкість досягнення сперміями встановленого рівня оптичної щільності характеризує їх рух і потенційні енергетичні можливості й корелює з виживаністю сперми після кріоконсервації.

**сперма бугаїв, активність руху спермій, фотоелектрометрія,
оптична щільність, кріоконсервація**

Оцінка якісних показників спермій бугаїв перед їх використанням завжди являла собою важливий етап в процесі будь-якої технології штучного запліднення корів. Особливого значення вона набувала при кріоконсервації сперми з метою її подальшого довгострокового зберігання.

Основним показником (поряд з концентрацією) є активність прямолінійного руху спермій, яка, в основному, забезпечує ефективність осіменіння та його запліднювальну здатність. Активність спермій в процесі підготовки сперми до використання визначається окомірною під окуляром мікроскопа. Цей спосіб набув широкого застосування завдяки своїй простоті й надійності. Але його основною вадою є суб'єктивність, залежність від досвіду та кваліфікації працівника лабораторії.